

'Dear Winnie': hun held, hun voorbeeld

Recensie

Wiggle Wouda

Wat do you think about my mother?" Elk van de negen donkere actrices spreekt deze zin bij herhaling uit in *Dear Winnie* op een retorische manier. Ze hoeven écht geen antwoord te horen van ons, het overwegend blanke publiek.

De voorliggende twee uur hebben ze meer dan overtuigend bewezen hoe ze 'Mama Winnie' en haar erfenis waarderen, hoe ze haar nog steeds zien als hét levende symbool tegen discriminatie, racisme en vooral vóór de vrijheidstrijd.

"Jouw stem mag nooit verdwijnen, jouw erfenis wil ik niet kwijt." Zij is hun held, hun voorbeeld,

maar ook ons klankbord.

Een voorstelling over Nomzamo Winifred Zanyine Madikizela (1936-2018) beter bekend als Winnie

Mandela, is een heikele onderneming. Want wat laat je zien en wat wil je vertellen: de vrouw en echtgenote van Nelson Mandela? De strijdv aardige ANC-actievoerder gedurende de lange detentie (27 jaar) van haar man, de voorvechter tegen de apartheid? De eerste vrouwelijke en gekleurde politica (minister) in Zuid Afrika? Of de vrouw die in de schaduw bij de moord van Stompie Seipei door haar bodyguards, de beruchte Mandela United Football Club, betrokken was?

Zwarte Piet

De Vlaamse theatermaker en gastregisseur van het Noord Nederlands Toneel, Junior Mthombeni, laat in

feite al haar antecedenenten in *Dear*

Winnie achterwege en concentreert zich op haar alomvattende betekenis voor de strijd tegen uitsluiting en uitbuiting. En daarmee trekt hij de voorstelling in het nu en die strijd is - zoals we weten - nog lang niet gestreden gezien de Zwarte-Pietdiscussie en de discriminerende geluiden op voetbaltribunes, jengens donkere spelers bijvoorbeeld. Maar *Dear Winnie* is geen politieke aanklacht, geen sentimenteel 'Oom Tom verhaal' of een romantische 'Tranen over Johannesburg'. *Dear Winnie* is een statement, een eruptie van betrokkenheid, engagement, 100 procent energie en geldingsdrang in een indrukwekkende collagevoorstelling die binnenkomt.

Alle actrices spelen vanuit hun eigen particuliere betrokkenheid en laten hun hart zien en spreken in

dans, zang en in de spaarzame dialogen. Ze verzekeren daarmee dat je wakker geschud wordt. En is het niet door hun afzonderlijke spel, dan word je wel geconfronteerd met wat racisme betekent vanuit het collectief in een denderend decor dat de symboliek overstijgt.

Soldatenlaarzenmachine

Een felgkleurde opgetrokken wand met kledingstukken toont de dode getuigen van de slavernij en onderdrukking, een imposant ronddraaiend rad verzinnebeeldt de slavernijketenen en een ingenieuze soldatenlaarzenmachine laat het angstige gestamp horen van de machthebbers. Zelfgeconstrueerde muziekinstrumenten klinken daarbij als stemmen die je in je ziel snijden en begeleiden zo de noodkreten.

Afgezien van het trage begin met de oude donkere dame 'Mama Winnie' in wier hoofd de voorstelling zich eigenlijk afspeelt en die zich verplaatst als een trippelende geisha om zo de anderen te alarmeren, is er in de voorstelling geen moment van slaptje; je ervaart zelfs een energerie die je aanzet tot waardering, reflectie en empathie. Niet vanuit een blank superioriteitsgevoel, maar gewoon omdat je een stille getuige bent van wat een mens een ander mens kon én kan aandoen. *Dear Winnie* schopt ons een geweten.

► *Dear Winnie* door het Noord-Nederlands Toneel, Stadsschouwburg Groningen, 550 bezoekers (première). Deze voorstelling is nog te zien op 12 december in Drachten en op 13 februari 2020 in Leeuwarden